

Splošne vesti

— Stanarina učiteljicam, ki so poročene z neučitelji in ne žive z možem v skupnem gospodinjstvu. Na številna vprašanja sporočamo, da pripada stanarina samo tistim učiteljicam, ki ne žive v skupnem gospodinjstvu z možem učiteljem ali pa neučiteljem. Vse objave se nanašajo le na učiteljice, ki žive ali so živele v ločenem gospodinjstvu.

— Knjige Slovenske šolske matice so že v tisku, zato jim bo treba čimprej določiti naklado. Odbor SSM opozarja vse gg. učitelje in

učiteljice, da se v svojem interesu čimprej oglase pri gg. poverjenikih SSM in se naroče na letošnje knjige, ki jim bodo pri praktičnem šolskem delu dobrodošle. Gg. poverjenike pa prosimo, da nam čimprej sporoče končno število naročnikov in nam po možnosti pošljejo tudi naročnino, ker bomo morali stroške v tiskarni takoj poravnati. Gg. upravitelje ljudskih šol vljudo naprošamo, naj poskrbe, da bodo tudi vse šole naročnice na knjige SSM.

Odbor Slovenske šolske matice.

Iz listov

— I Na šolah so končali prvo polletje je naslov daljšega članka v »Slovenec« z dne 1. II., v katerem trdi pisec tudi sledeče: Če se mednarodni dogodki tako še ne odražajo v šolah, kakor je to bilo lansko leto, pa je zato socialni problem na šolah tembolj pereč. Med delavsko in uradniško mladino se bo vedno bolj začelo poznati, da mora ta mladina zelo štediti s svojo obleko in biti doma skromna pri tistem, kar prihaja na mizo pri kosilu ali večerji. Še bolj pa bodo socialne okoliščine težile profesorji stan; dohodki so le šibko v skladu z dnevnimi cenami, uradniške družine pa imajo navadno precej otrok. Če se bo prehrana znala s pravičnim razdeljevanjem ohraniti v redu in stalnosti, tedaj bodo pač kmalu nastopile velike ovire in preskrbi z obleko in obutvijo. Vsega tega je dovolj na trgu, toda cene, cene, cene...

— I Temeljne smernice vaše prosvete je naslov članka v reviji »Misel in delo« št. 1., v katerem čitamo tudi sledeče ugotovitve: Če po eni strani upoštevamo pomembnost državne prosvetne politike, ki bi morala biti čim bližje potrebam našega splošnega kulturnega razvoja, potem je treba upoštevati in z vsemi sredstvi podpirati tiste kulturno prosvetne organizacije, ki si na lastno pobudo in s svojimi posebnimi programi prizadevajo širiti izobrazbo in pospeševati kulturo svojega naroda. Prav v tem pogledu pa imamo žalostne izkušnje. Niso redki primeri, ko se pozitivna stremjenja ne podpirajo, čisto pa celo sistematično ovirajo.

— I Zanimive številke o ruskem šolstvu priobčuje Ivan Hribar v svojem članku: Sujuz sovjetskih socialističeskijh republik, ki je izšel v 1. številki revije »Misel in delo«. Tu čitamo med drugim: Šele po prvi petletki, tedaj od 1932. leta dalje, se je državna uprava z največjo vneto lotila nad vse važne naloge. Ustanavljali so se obvezni kurzi za odrasle, čitanja in pisanja nezmožne osebe, za mladino pa so se poleg redkih šol še iz carske dobe jele ustanovljati vseh vrst nove šole. Lahko rečem z mnogokrat rabljeno prispevkom, da so šole rasle ko gobe po dežju. Saj je leta 1938. Sovjetska Rusija imela 708 vseučilišč in 3732 višjih tehniških šol, število vseh učencev se mladostnikov pa je znašalo 33.965.400. — Omembe vredno je, da so vseučilišča leta 1938. imela 34 % slušateljce in pa, da je polovica vsega slušateljstva izhajala iz delavskih in kmečkih rodbin. Ne menja pa tudi, da je 90,6 % vsega slušateljstva na vseučiliščih in 85,89 % na tehniških šolah imelo državne ustanove, in končno da je za znanstvene zavode bilo leta 1940. proračunjenih 13.570.000.000 dinarjev, dočim je za kulturne potrebe in narodno zdravje bil v proračun postavljen znesek 430 milijard dinarjev. Žal mi je, da ne morem navesti natančnega števila osnovnih šol, katero gre v stotisoče. Ugotavljam le, da je šolska obveznost splošna in da se zelo strogo nadzoruje.

— I Učiteljska stanovanja. Na osnovi razsodbe državnega sveta št. 3665-40 pripada učiteljem stanovanje, obstoječe iz najmanj dveh sob, primerne kuhinje in pritliklin. Ako kdo ni užival popolnega stanovanja, mu gre doplačilo stanarine po dotični uredbi. — Kdo pa bo plačal učiteljsko stotisoče, ki jih je v teku let utrpele zaradi napačnega tolmačenja zakona? »Domoljub« 20. januarja.

— I V Južni Srbiji lani 108 novih šol. V prostorih prosvetnega oddelka vardarske banovine je imel širši šolski odbor sejo, na kateri je bilo prebrano poročilo, iz katerega je razvidno, da so preteklo leto v vardarski banovini sezidali 108 šolskih poslopj. Sredstva so pobirali občinski odbori, banska uprava je prispevala dva milijona dinarjev, prosvetno ministrstvo pa 750 tisoč dinarjev. »Slovenec« 31. januarja.

— I Naš Glas dne 1. II. ponastikuje v celoti uvodnik »Potrebe Zveze državnih nameščencev«, ki je izšel v Učiteljskem tovarišu 5. decembra 1940.

— I Slovenski narod dne 28. januarja pri naša pod naslovom »Draginja povsod enaka« daljši članek, kateremu tvori jedro članek v Učiteljskem tovarišu z dne 23. jan., ki je iz-

šel pod naslovom »Zaradi maksimalnih cen je najbolj prizadeto uradništvo III. draginjskega razreda.

— I Debat o učiteljskih uniformah. Pred nekaj časa smo po učiteljskem glasilu »Narodni Prosveti« prinesli poročilo o anketi, katero je list prinašal o predlogu, naj bi učitelji pri nas dobili uniforme. Pri tem smo po omenjenem listu posneti tudi, kaj o tej stvari sodi g. Milenković, ki se je izrekel zoper uniformo. Zda pa nemško glasilo »Deutsche Nachrichten« poroča o tisti naši notici ter obsoja pisavo g. Milenkovića, ki je govoril o uniformiranju in uniformah pri nekaterih drugih narodih. Nemški list takole pravi: »G. Milenković je menda videl uniformirane možgane teh narodov le v ogledalu sovražne propagande, ne da bi se potrudil na kraju samem poučiti se o tem, kaj je resnica in kaj ne. Mi pa vemo: niti na Nemškem niti v Italiji niso unisormirani niti učitelji niti profesorji, kolikor seveda ne služijo v vojski ali v drugih formacijah. V teh državah ni anket o tem, kakor tudi ni nobenih uniformiranih polkov Amazonk ter poluniformiranih strelcev, kakor tudi ni tistega, kar se nanaša na uniformiranje možganov. Udarce je kakor navadno zgrešil svoj cilj in padel nazaj na tistega, ki je hotel udariti...« S tem je menda debata o uniformah učiteljev končana, ker za kaj takega menda ni nobenega pametnega razloga. — »Slovenec« 4. februarja.

— I Ali naj učitelji dobe uniforme? Po beograjski »Narodni odbrani« posnemamo, da je v glasilu jugoslovanskega učiteljskega društva, v »Narodni prosveti«, anketa o tem, ali naj učitelji dobe uniforme. Med drugim sta se oglašila dva učitelja, Nikolić, ki je za uniformo, in Milenković, ki je zoper njo. — Kratka vsebina Milenkovićevega članka bi bila ta: »Naš narod nima rad uniforme, pred njo nima spoštovanja, marveč strah. Če bi že moral biti kak enoten krog za učitelje, bi bila za nje bolj primerna narodna noša kakor pa uniforma. Tudi ni resnica, da bi bila uniforma cenejša kakor civilna obleka, marveč je narobe resnica, da je uniforma dražja... Ako ima gosp. Nikolić kak boljše razloge za uniformo, naj jih pove, naše učiteljsko pa bo prav rado sprejelo vse, kakor sprejema tudi drugo, kar koristi moralnemu dviganju našega naroda. Prepuščamo uniformiranje tistim nacijam, ki imajo tudi možgane že uniformirane, zato pa vzgajajmo človeka, ki bo v svoji zavesti in vesti vedno nosil delo, red, lepo vedenje, disciplino, spoštovanje in dostojanstvo.« — »Slovenec« 24. jan.

— t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Šolski radio

— r Torek, 11. februarja 1941, ob 14.15 uri. Jeleni pri krmljenju; g. Ado Klavara.

Razpored:

1. Dolina Tržiške Bistrice.
2. Na poti na krmišče.
3. Krmišče.
4. Jelen se pojavi.
5. Beseda o: hrani, telesu, rogovju, lovu, rukanju, človek in jelen, mladitih.
6. Slovo.

— r Petek, 14. februarja 1941, ob 11. uri. Teden dni po zlati Bosni; II. del. G. Albin Lajovic.

Razpored:

1. Višegradski obiski.
2. iz Višegrada do Brda nad Fočo.
3. gostoljubnost bosanskih kmetov.
4. slovo in vrnitev preko Beograda.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 9. februarja, ob 17. uri predavanje: Gospodarska navodila in tržna poročila.

V KNJIGARNI UCITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru in Celju dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom, knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo.

Stanovska organizacija JUU

Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA. Vabilo na zborovanje, ki je bilo objavljeno v zadnji številki »Učiteljskega tovariša« popravljamo toliko, da zaradi aktualnosti zborovanja vabimo nečlane, da pristopijo v društvo še pred zborovalnim dnem.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto, 15. februarja 1941, ob pol 9. uri v risalnici dekliške ljudske šole v Kranju. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Tajniško in blagajniško poročilo. 3. Predavanje: Stremjenje učiteljstva po višji izobrazbi. — Zumer Anton. 4. »Kochov bacil in človek« — predava dr. M. Grujić, zdravnik na Golniku in vodja protituberkuloznega dispanzerja v Kranju. 5. Predlogi in nasveti. — Stanovska povezanost je v teh časih potrebna, zato pridite vsi na zborovanje! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — vzhodni del bo zborovalo v soboto, dne 15. februarja 1941, v prostorih »Zveze gospodinj«, Gradišče 14/I., ob 9. uri z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Predavanje: Prosto spise v ljudski šoli — predava g. Rudolf Kobilca. 3. Slučajnosti. — Prosimo polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, 15. februarja t. l., ob 8. uri v šolskem poslopju na Jesenicah. Poleg običajnega dnevnega reda nam bo tov. Tine Razingar predaval o praktičnem gospodarskem znanju v ljudski šoli v zvezi z ostalim poukom. — Udeležba naj bo čim številnejša! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR — desni breg bo zborovalo v soboto, dne 15. februarja 1941, ob 9.30 uri v Mariboru, Narodni dom z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Projekt zakona o ljudskih šolah. 3. Predavanje: Ledinek Miloš: Učna snov v sodobni šoli. 4. Vprašalna skrinjica, predlogi in slučajnosti. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITI-JI je v zadnjem »Učiteljskem tovarišu« objavilo poziv za hospitacije v poklicni svetovalnici v Ljubljani, kakor je bilo sklenjeno na decembrskem zborovanju po uspelem predavanju prof. Brenka Franca.

Prijave na odbor JUU sreskega učiteljskega društva v Litiji (odnosno na šolsko upraviteljsvo v Litiji) že prihajajo. Vsi prijavitelji so takoj pisмено obveščeni, v katero skupino so določeni. Hospitacije se bodo vršile ob četrtkih in sobotah v februarju. Začetek vselej ob 10. uri dopoldne. Zbirališče v poklicni svetovalnici na Aškerčevi cesti v poslopju šolske poliklinike. Člani JUU iz litijskega okraja, ki služujejo blizu železnice, so naprošeni, naj se prijavijo raje v četrtkovske skupine, ker so sobote bolj prikladne za one tovariše in tovarišice, ki zaradi oddaljenosti od železnice ne morejo opraviti poto v Ljubljano v enem dnevu.

Sporočamo, da sta soboti, dne 8. februarja, in teden dni kasneje, dne 15. t. m., že zasedeni. Za četrtke, 13. t. m., se je prijavil del učiteljstva iz Litije, v skupino dne 8. t. m. se je prijavil odbor sreskega društva, ki bo imel po hospitaciji skupno odborovo sejo. Za soboto, 15. t. m., so prijavljeni člani iz Krke in St. Vida na Dolenjskem. Vsaka skupina šteje le 10 hospitantov. Pravico do hospitacije imajo seveda vsi člani in ne samo oni, ki so bili na decembrskem zborovanju. Vse prijave se upoštevajo po vrstnem redu dospelosti.

Zaradi hospitacij ne bo februarskega zborovanja. — Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG je imelo svoj občni zbor. Od 90 članov je bilo 73 navzočih, t. j. 81%.

od odsotnih se je 16 opravičilo. Predsednik tov. Vauda Mirko je otvoril občni zbor z običajnim pozdravom, ugotovil sklepčnost ter uvodoma prečital odlok, s katerim se dovoljuje občni zbori sreskih učiteljskih društev ter naše sekcije. Pojasnil je, zakaj do nameravanega občnega zbora dne 5. oktobra pr. l. ni prišlo. Posebej je pozdravil oba novo pristopivša člana tov. Šetina Marico in tov. Zohra Ivana. Spomnil se je umrle vzorne narodne učiteljice in iskrene tov. Konečnik Franje. Slava ji!

Drugo točko dnevnega reda so tvorila poročila funkcionarjev društvene uprave. Vsi poročevalci so svoja poročila podali na podlagi pisemen beležk. Tov. predsednik je podčrtal potrebo zajedniškega društvenega dela, kateremu naj sledi zajedniška, skupna odgovornost! Podrobno je ugotovil sodelovanje vsega v srezi učanjenega učiteljstva pri zborovanjih, namesto »enoosebnih« referatov že v minulem letu uvedel obliko skupnega razgovora o vseh perečih vprašanjih, kar hoče nadaljevati in tako vsem dati priliko udeleževanja v društvu. Letos smo proučevali problem »Kmetijski pouk v ljudski šoli«, dolžni smo še reasumacijo rezultatov tega proučevanja. V teku leta smo prejeli 21 predlogov, njih večino so tvorile zahteve, našega gmojnega zboljšanja in ureditev obmejnih šolskih in učiteljskih razmer. Oboje bo spričo sodobnih težav tvorilo tudi v bodoče glavno naše prizadevanje, ki naj bi se ga vse bolj lotili tudi odločujoči činitelji! Tajnica tov. Rečnikova je popisala delo v sejah upravnega odbora, ki je zadostil svojim nalogam. Prvič po več letih je bilo ugodno tudi poročilo blagajnika, ki ga je podal tov. Horvat B., ki je ugotovil 2344,47 din letnega prebitka. Za tem so za razne ustanove poročali poverjeniki in sicer za: US tov. Sardoč A., za odsek učiteljic tov. Selanova, za UP tov. Terčak St., za UD tov. Lešnik M., za UT tov. Andrejčič I., za SSM tov. Gorupova, za MM tov. Pur J. in za obmej. šolski odsek tov. predsednik. Za nadzorni odbor je poročal tov. Košutnik R. in predlagal za vso upravo razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Ker je pri odborovi seji tov. Horvat izrazil željo, da zaradi njegove prezaposlitve in ponovnega klicanja k orožnim vajam blagajniške posle vrši drug član, je občni zbor sprejel odborov predlog (volitve namreč niso bile na sporedu), da bo vršil blagajniške posle kot posle vodeči blag. namestnik tov. Zidanek Janko.

Na banovinski in državni skupščini leta 1941. bosta društvo zastopala kot predsednik tov. Vauda Mirko, kot delegat pa tov. Andrejčič Ivan. V častnem razsodišču so ostali isti člani kot lani. Pri obravnavi proračuna se je podčrtalo neznosno slabo gmojno stanje učiteljstva, ki naravnost s pritrgovanjem sebi odplačuje organizacijske davjate, uvideva pa v vsej meri potrebo vsestransko sigurne in borbene stanovske organizacije prav v teh časih, zaradi česar soglasno odobri društveni in sekcijske proračun in s tem članarino v dosedanjem iznosu. Letošnji delovni načrt naj obsega prvenstveno borbo za naše gmojno zboljšanje, v pedagoškem pogledu pa: proučevanje stanja in izgraditve višje ljudske šole.

Tov. predsednik sklne občni zbor z izrazi upanja, da pride slej ali prej spet do dovolitve naših zborovanj, ki naj z njimi vrši učiteljstvo ne le razprave o svojih organ. stanovskih zadevah, marveč s proučevanjem sodobnih pedagoških in didaktičnih problemov v glavnem doprinaša k njihovu reševanju. Zato naj članstvo v tem pravcu deluje posamezno in v domačih učit. zborih naprej, da spet ob dani priliki plodonosno prispevamo k dvigu prosvete med našo mladino in našim narodom in s tem najplemeniteje jačamo mir, moč in blagostanje naše mile očetnjave! Rečnik Ivanka, tajnica. Mirko Vauda, preds.

TELEFUNKEN

Modeli za 1941

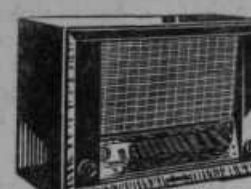
Popularni Telefunken-ov super 054 GWK

054 GWK

Din 3700—

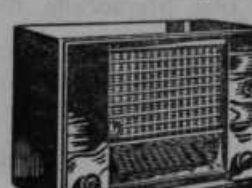
Telefunken-ov velesuper 076 WK/GWK

076 WK/GWK

Din 5700—

Telefunken-ov specialni super 065 WK/GWK

065 WK/GWK

Din 4800—

Telefunken-ov največji super D 707 WKK

D 707 WKK

Din 8650—

„RADIO“, družba z o. z. v LJUBLJANI

OBJAVA

Na razna vprašanja šolskih vodstev glede

steklenic za nalivanje črnila

si dovoljuje vljudo sporočiti, da ima iste zopet v vseh velikostih na zalogi terdka

AVG. AGNOLA, steklo, porcelan
Ljubljana, Tyrševa cesta 10, telefon 24-78